

opusdei.org

Nazval som vás priateľmi (IV): Najlepšia poistka pre život

Priateľstvo medzi ľuďmi
povolanými k rovnakému
poslaniu umožňuje, aby bolo
vždy cestou naplnenou šťastím.

01.02.2022

Píše sa koniec štyridsiatych rokov. V
Zurbaráne, jednom z prvých
ženských univerzitných internátov v
Madride, majú vo zvyku bdieť jednu
noc v mesiaci pri adorácii Ježiša v

eucharistii. Nočné vstávanie podľa daného harmonogramu, aby Pán nezostával sám, vždy dojíma srdce vysokoškoláčok. Túto celonočnú adoráciu organizuje blahoslavená Guadalupe, riaditeľka internátu. Zostáva hore celú noc a píše listy vo svojej pracovni, veľmi blízko oratória, pre prípad, že by si niektoré z dievčat prialo pokračovať v modlitbe dobrým rozhovorom. V nočnom tichu sa navzájom podelia o svoje očakávania, predsavzatia, obavy...

Guadalupe nespí, aby mohla všetkým ponúknuť svoje priateľstvo. Niet preto divu, že tí, čo ju poznali, spomínajú, že „mala mimoriadnu schopnosť nadväzovať priateľstvá. Je zrejmé, že mala zvláštny dar komunikovať s ľuďmi, pôsobila nesmierne sympaticky a mala mnohé ľudské hodnoty. Rada by som však zdôraznila jej silný zmysel pre priateľstvo“¹.

Vzájomný vzťah

Charakteristikou priateľstva je vždy nezištnosť. Pokiaľ je vyhľadávané z povinnosti alebo sa ním človek snaží dosiahnuť nejaký cieľ, potom nedochádza k autentickému priateľstvu. Napríklad, Guadalupe sa neochudobňovala o spánok z nejakej povinnosti, a ani dievčatá, ktoré ochotne prichádzali na rozhovor do jej pracovne, to nerobili preto, že by jej museli skladať účty zo svojho života, a už vôbec nie v nočných hodinách.

Guadalupe mala s každou obyvateľkou internátu niečo spoločné, čo ich pobádalo vzájomne si otvárať srdcia. Možno niektorá z nich tiež študovala chémiu, iná mala túžbu cestovať po svete, ďalšia možno prišla nedávno o svojho otca; Guadalupe pravdepodobne s niektorou z nich zdieľala potrebu

viest hlbší vnútorný život a s inou
snáď aj povolanie do Opus Dei.

Pri pomyslení na túto rozmanitosť
vkusu a túžob, ktoré môžeme mať s
druhými spoločné, svätý Ján
Zlatoústý poznamenáva, že čím
dôležitejšie je to, čo nás spája, tým
pevnejšie môžu byť putá, ktoré z toho
môžu vzniknúť: „Ak samotná
skutočnosť, že sú z rovnakého mesta,
mnohým stačí k tomu, aby sa stali
priateľmi, aká veľká musí byť láska
medzi nami, čo zdieľame rovnaký
domov, rovnaký stôl, jednu cestu,
jedny dvere, rovnaký život, rovnakú
hlavu, rovnakého pastiera a kráľa a
majstra a sudcu a Stvoriteľa a
Otca?“².

Prelát Opus Dei – ktorého mnohí
nazývajú *Otcom* práve preto, že stojí
na čele rodiny – tvrdí, že „hlboký
vzťah existuje aj medzi bratstvom a
priateľstvom. Z bratstva, vzťahu
založeného čisto iba na spoločnom

synovstve, sa stáva priateľstvo vďaka vzájomnej láske súrodencov“³.

V priateľských vzťahoch zároveň pôsobí Boh, ktorý si často vyberá aj dvoch či viac priateľov pre jedno poslanie, ako tomu bolo v prípade mnohých svätých v priebehu dejín. Medzi bratstvom a priateľstvom sa teda vytvára pozitívny vzájomný vzťah: zatiaľ čo prvé trvalo ponúka ľuďom pevný spoločný základ – založený napríklad na tom, že majú rovnaké povolanie –, druhé prispieva k tomu, aby tieto túžby pretrvávali v čase počas šťastnej cesty.

V Argentíne v roku 1974, keď svätý Josemaría pricestoval na miesto, kde sa mal stretnúť so svojimi synmi supernumerármi, povedal: „Prosím vás dnes, hneď na začiatku, aby ste bratstvo žili tak, aby ste neopúšťali toho, kto bude mať nejaké trápenie, ani toho, kto bude prežívať radosť.

Toto nie je poistka pre život, je to niečo viac: poistka pre život večný.“⁴

Je v tom Boží prst

Práve v Argentíne sa v roku 1902 narodil Isidoro Zorzano, syn španielskych rodičov. O tri roky neskôr sa vrátil do Európy, do mesta Logroño, kde neskôr spoznal svätého Josemaríu, keď boli obaja dospievajúci mladíci. Rýchlo sa spriatelili, hoci po skončení štúdia sa jeden rozhodol pre inžinierstvo a druhý pre kňazstvo.

Kontakt medzi nimi sa tým však neprerušil a ich priateľstvo dokazuje vzájomná korešpondencia. „Môj drahý priateľ, pretože som už trochu odpočínutý, môžem ísť v niektoré poobedie von, keď sa Ti to hodí, stačí, ak mi len napíšeš odkaz. Pozdravuje Ťa tvoj dobrý priateľ, Isidoro,“⁵ napísal jeden. Jeho druh v dobe, keď už býval v španielskom hlavnom meste, v jednom z listov odpovedal:

„Drahý Isidoro, keď budeš mať cestu do Madridu, nezabudni sa za mnou zastaviť. Rád by som Ti povedal niečo veľmi zaujímavé. Pozdravuje Ťa Tvoj dobrý priateľ“⁶.

O krátky čas neskôr, mal vtedy dvadsaťdeväť rokov, nadišla v živote Isidora zásadná chvíľa. Vo svojom vnútri pocítil, že od neho Boh niečo žiada. Zároveň s ním chcel jeho priateľ Josemaría hovoriť o Opus Dei, ktoré podnikalo prvé krôčky. Bolo potrebné len jedno stretnutie, na ktorom hovorili o svätosti uprostred sveta, aby si Isidoro uvedomil, že Boh v tomto priateľstve pôsobil tak, že mu daroval povolanie k Dielu. Tento vzťah, ktorý ich od mladosti spájal, starostlivosť jedného o druhého, tak nadobudol nový rozmer a priviedol Isidora k záveru: „Je v tom Boží prst.“⁷

Potom, čo Isidoro objavil svoje povolanie, pochopiteľne, citové puto

z obdobia ich priateľstva neustúpilo do úzadia. Boh nás stvoril s dušou a telom, a preto nadprirodzené spojenie neruší prirodzené dobro, o ktoré sa všetci usilujeme, čo vidíme aj na príklade Ježiša, ktorý sa o svoj život delil s priateľmi. Preto svätý Josemaría poznamenáva, že „Boh, náš Pán, si v Diele praje kresťanskú lásku a prirodzené súžitie, ktoré prechádza do nadprirodzeného bratstva, nie do konvenčnosti, pokiaľ ide o jeho spôsob“⁸. Láska nie je niečo *zduchovené*, ale je konkrétna, stelesnená, prejavuje sa vo vzťahu jedného k druhému. Nejedná sa o formalizmus, ktorý by sa zakladal iba na dobrých spôsoboch alebo na zdvorilosti, čo upokojí ľudské svedomie, ale snaží sa milovať všetkých takou láskou, akú by preukazovala ich vlastná matka.

14. júla 1943, o niečo viac než desať rokov po onom zásadnom stretnutí v Madride, vedú obidvaja priatelia –

ktorí sa teraz stali otcom a synom nadprirodzenej rodiny – svoj posledný rozhovor. V týchto chvíľach si možno pripomínajú svoju mladosť, listy, spoluprácu v Akadémii DYA, zariaďovanie otvárania prvého internátu, pohnuté udalosti počas občianskej vojny, diagnostikovanie Isidorovej rakoviny... Svätý Josemaría sa Isidorovi na rozlúčku zveril s prianím: „Prosím Pána, aby mi dal takú smrť ako tebe“⁹. Ježiš nás učí, že „nik nemá väčšiu lásku ako ten, kto položí život za svojich priateľov“ (Jn 15,13), a práve toto bolo Isidorovi v jeho posledných dňoch povzbudením: možnosť byť z neba naďalej spojený so všetkými v Diele tak, ako to bolo na zemi.

Najmenej žiarlivá zo všetkých lások

Všetci vieme, že v mnohých dôležitých medziľudských vzťahoch (napríklad vo vzťahu manžel –

manželka alebo brat – sestra) z objektívneho puta, ktoré ich spája, automaticky nevyplýva priateľský vzťah. Dokonca ani existencia naozajstného priateľstva v určitých chvíľach nezaručuje odolnosť tohto vzťahu voči zubu času. Taktiež Benedikt XVI. v čase, keď bol ešte kardinálom, vo svojom uvažovaní o nadprirodzenom bratstve medzi kresťanmi realisticky upozorňuje, že, „skutočnosť, že sú bratmi a sestrami, automaticky neznamená, že by boli vzorom lásky“¹⁰. Pripomína tiež, že na mnohých miestach to potvrdzuje aj Sväté písmo, od knihy Genezis až po podobenstvá, ktoré rozpráva Ježiš.

Preto tiež „bratstvo prameniace zo spoločného povolania do Diela sa má prejavovať priateľstvom“¹¹, ktoré – rovnako ako ostatné vzťahy, do ktorých vstupuje ľudská sloboda –, nevzniká okamžite. Vyžaduje si to trpezlivú prácu a snahu vychádzať

druhému v ústrety, otvárať svoj vnútorný svet, aby sa mohol obohatiť tým, čím nás chce skrze druhých obdarovať Boh. Chvíľami, kedy možno vytvárať putá skutočného priateľstva, sú besedy alebo rodinné stretnutia, pri ktorých každý odкрýva svoju osobnosť. Potom neexistujú oblasti v živote druhých – starosti, radosti, bolesti, záujmy –, ktoré by sa nás osobne netýkali. Vytváranie domova s presvetlenými chodbami a s dverami otvorenými druhým, je taktiež súčasťou procesu osobného dozrievania, lebo „ľudské stvorenie má duchovnú prirodzenosť a realizuje sa v medziosobných vzťahoch. Čím autentickejšie ich prežíva, tým viac dozrieva aj jeho osobná identita. Hodnota človeka rastie, keď nadväzuje vzťahy s druhými a s Bohom, a nie keď sa izoluje.“¹² Človek uspokojivo vyjadruje sám seba iba v rámci spoločenskej siete, v ktorej prejavuje svoje city.

Je to tak preto, že priateľstvo, pokiaľ sa snaží byť autentické, má potrebu nezamieňať sa s túžbou druhého vlastniť. Práve naopak: ak človek zakúsil toto veľké dobrodenie, uvedomuje si, čo má, a ponúka to druhým. Ozajstné priateľstvo je školou pre ďalšie priateľstvá, učí nás tešiť sa zo spoločnosti druhých, hoci nie so všetkými samozrejme dospejeme k rovnako blízkemu vzťahu.

C. S. Lewis uvádza, že „ozajstné priateľstvo je zo všetkých lások tou najmenej žiarlivou. Dvaja priatelia sa tešia, keď sa k nim pripojí tretí, a traja majú radosť zo štvrtého, iba ak je novoprichádzajúci pripravený stať sa skutočným priateľom. Potom môžu spolu s blaženými dušami v Dantem povedať: ‚Prichádza ten, kto rozmnoží našu lásku.‘ Pretože v tejto láske ,deliť sa neznamená odoberať“¹³. Dokonca sa to dá prirovnať k obrazu, ktorý si môžeme

urobiť o nebi, pretože tam bude každý blahoslavený, vo všetkých sa bude rozhojňovať radosť, ktorú každý prežíva zo svojho jedinečného hľadania na Boha.

Svätý Augustín vo svojich *Vyznaniach* s určitou nostalgiou spomína na okruh svojich priateľov: „Z mnohých sa stáva jediné“¹⁴. Popisuje, že to, čo ich spájalo, boli dlhé rozhovory sprevádzané úsmevmi, vzájomnou úslužnosťou, spoločným čítaním a dokonca nečakanými nezhodami, ktoré pomáhali zamerať pozornosť na to, čo majú spoločné. Pripomína trpké pocity z neprítomnosti niektorého z nich, ktoré postupne vynahradila radosť z jeho príchodu.

„Šťastie nezávisí od dosiahnutých úspechov, ale od lásky, ktorú dávame a dostávame.“¹⁵ Závisí od vedomia, že sme milovaní, a že máme domov, kde naša prítomnosť je nenahraditeľná,

kam sa môžeme vždy vracáť, nech sa deje čokoľvek. Svätý Josemaría si prijal, aby domovy jeho synov a dcér boli práve takéto. V tomto duchu tiež spomína na prvé apoštolské dielo Opus Dei v Madride v roku 1936: „Do Luchanovho bytu sa chodilo na pozvanie, no zostávalo sa vďaka priateľstvu“¹⁶.

Toto je to láskavé puto, ktoré je (ľudským spôsobom) schopné zachovať jednotu. „Pokiaľ sa budete mať radi, bude každý náš dom domovom, ktorého som bol sám svedkom, a prajem si, aby tomu tak bolo vo všetkých našich domoch. Každý z vašich bratov potom bude mať svätý hlad vracáť sa z práce domov, a potom i chuť vyjsť na ulicu, do svätej vojny, do tejto vojny pokoja“¹⁷.

Andrés Cárdenas M.

1 Mercedes Montero, *En vanguardia*, Rialp, Madrid, 2019, str. 79.

2 Sv. Jan Zlatoústý, *In Matth. Hom.* 32,7.

3 Mons. Fernando Ocáriz, *List preláta*, 1. 11. 2019, 14.

4 Sv. Josemaría, Poznámky zo schôdzky, 24. 6. 1974.

5 José Miguel Pero-Sanz, *Isidoro Zorzano*, Ediciones Palabra, Madrid, 1996, str. 86.

6 Tamtiež, str. 112-113.

7 Tamtiež, str. 118.

8 Sv. Josemaría, *Inštrukcie k dielu sv. Michaela*, 101.

9 José Miguel Cejas, *Amigos del fundador del Opus Dei*, Palabra, Madrid, 1992, str. 47.

10 Joseph kardinál Ratzinger,
Kresťanstvo na prelome tisícročia,
Portál, Praha 1997.

11 Mons. Fernando Ocáriz, *List
preláta*, 1. 11. 2019, 14.

12 Benedikt XVI., encyklika *Caritas in
veritate*, 53.

13 C. S. Lewis, *Štyri lásky*

14 Sv. Augustín, *Vyznania*, IV, 8.

15 Mons. Fernando Ocáriz, *List
preláta*, 1. 11. 2019, 17.

16 José Luis González Gullón, DYA,
Rialp, Madrid, 2016, str. 196.

17 *Crónica* 1956, VII, str. 7.

.....

som-vas-priatelmi-iv-najlepsia-poistka-
pre-zivot/ (05.08.2025)